

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ดังนั้นจึงถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญของรัฐที่จะต้องรับภาระในการจัดการศึกษาของชาติ แต่อย่างไรก็ตามรัฐแต่เพียงฝ่ายเดียวไม่อาจรับภาระในการจัดการศึกษาให้ประชาชนได้อย่างทั่วถึงและเพียงพอ เพราะความจำกัดในด้านทรัพยากร รัฐจึงเปิดโอกาสให้เอกชนเข้าร่วมรับภาระในการจัดการศึกษาได้ แต่ต้องอยู่ในขอบเขตที่รัฐกำหนด ดังนั้นรัฐจึงได้กำหนดออกมาในรูปแบบของแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งที่ผ่านมาในอดีตแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 หมวด 2 ข้อ 24 ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า รัฐพึงเปิดโอกาสให้เอกชนร่วมรับภาระจัดการศึกษาได้ภายในขอบเขตที่รัฐกำหนด แต่รัฐจะต้องดูแลให้สถานศึกษาของเอกชนทุกระดับทุกประเภท ทั้งที่จัดเป็นการศึกษาในระดับโรงเรียนและนอกโรงเรียน ดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบาย แผนงาน และโครงการทางการศึกษาของชาติ ดังนั้นการศึกษาที่เอกชนจัดนั้นจะต้องไม่แสวงหาผลกำไรเกินควร (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 8) และต่อมาในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 หมวด 3 ข้อ 18 ได้ระบุว่า ส่งเสริมให้เอกชนจัดการศึกษาทุกระดับเพิ่มขึ้นให้มีอิสระและความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการ สามารถพึ่งตนเองได้ โดยรัฐให้การสนับสนุนด้านวิชาการ ทรัพยากร การอำนวยความสะดวก ในการดำเนินงาน และการรับรองมาตรฐาน ตลอดจนจนถึงปัจจุบันได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งได้บัญญัติการบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชน ไว้ในมาตรา 43 ว่าการบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐมาตรา 44 บัญญัติไว้ว่าให้สถานศึกษาเอกชนเป็นนิติบุคคลและมีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ส่วนมาตรา 45 ให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาได้ทุกระดับและ

ทุกประเภทการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด โดยต้องกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชนในด้านการศึกษา การกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาของรัฐ ของเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษา ของเอกชน โดยให้รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่ หรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับฟังความคิดเห็นของเอกชนและประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย และ มาตรา 46 รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษี และสิทธิ ประโยชน์อย่างอื่นที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการ ให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานและสามารถพึ่ง ตนเองได้ (ราชกิจจานุเบกษา 2542 : 34-36)

จะเห็นได้ว่ารัฐเน้นการเปิดโอกาสให้เอกชนที่มีความสามารถ มีความเหมาะสมและ เจตจำนงที่จะจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์ส่วนรวมร่วมรับภาระในการจัดการศึกษาได้โดยไม่แสวงหา ผลกำไรเกินควร โดยรัฐจะต้องให้การส่งเสริมสถานศึกษาเอกชนให้มีความคล่องตัวในการดำเนินงาน ทั้งทางด้านการบริหารและการพัฒนาทางวิชาการ รวมทั้งส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพการจัดการ ศึกษาเอกชนทุกระดับและทุกประเภท เพื่อให้การจัดการศึกษาของเอกชนมีมาตรฐานอย่างน้อย ทัดเทียมกับการจัดการศึกษาของรัฐ

โรงเรียนเอกชนมีส่วนสำคัญในการจัดการศึกษาของประเทศ เนื่องจากการให้เอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะทำให้ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของภาครัฐบาลสูงขึ้น ทั้งนี้เพราะ โรงเรียนเอกชนที่มีคุณภาพจะเป็นคู่แข่งของโรงเรียนรัฐบาล และเป็นตัวกระตุ้นให้มีการ พัฒนาการศึกษา (รุ่ง แก้วแดง 2532 : 4) อีกทั้งมีส่วนแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในการจัด การศึกษา ของรัฐ ทั้งนี้เพราะถ้าหากรัฐเป็นผู้รับภาระจัดการศึกษาในส่วนนี้จะต้องใช้เงินงบประมาณ ประมาณ 9,700 ล้านบาท แต่เมื่อเอกชนเป็นผู้รับผิดชอบและรัฐเพียงให้เงินอุดหนุนและส่งเสริม โรงเรียนเอกชนปีละประมาณ 1,524 ล้านบาท รัฐสามารถประหยัดงบประมาณได้ถึงกว่า 8,000 ล้านบาทต่อปี (สำนักงานประมาณ 2534 : 298)

นอกจากนี้ในช่วง พ.ศ. 2520 - พ.ศ. 2529 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2520 : 3-4) สำนักนายกรัฐมนตรี ได้จัดทำสถิติการศึกษาในระบบโรงเรียน ปีการศึกษา 2520 - 2529 พบว่า การรับภาระในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาสายสามัญของภาคเอกชนลดลง โดยตลอด ทั้งนี้เนื่องจากการที่รัฐบาลได้มีโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาออกไปอย่างมาก ครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ทั้งในชนบทและในเมือง จึงทำให้โรงเรียนรัฐบาลมีจำนวนนักเรียนเพิ่ม ขึ้นเป็นจำนวนมาก จนทำให้โรงเรียนเอกชนบางโรงเรียนประสบกับการขาดทุน มีรายได้น้อยกว่ารายจ่าย นอกจากนี้ยังได้มีการปรับปรุงการมัธยมศึกษาในภาครัฐ โดยกำหนดเป็นแผนงานหรือโครงการเพื่อ พัฒนาการศึกษาระดับนี้อย่างต่อเนื่องทั้งที่ใช้เงินจากงบประมาณแผ่นดินและเงินกู้จากต่างประเทศ

จนทำให้มาตรฐานการศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลสูงขึ้น ในขณะที่โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ยังมีปัญหาในด้านการบริหารงานบุคคลและด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนยังไม่มีประสิทธิภาพ ขาดผู้นำทางวิชาการและครูที่มีประสิทธิภาพสูง ขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จะสนับสนุนการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันจะต้องเป็นไปตามหลักสูตรใหม่ที่ได้เพิ่มวิชาชีฟมากขึ้น ทำให้ต้องมีการลงทุนทั้งด้านบุคลากร ครู พร้อมทั้งวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนมากขึ้น ดังนั้นจึงทำให้โรงเรียนเอกชนไม่สามารถปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานได้จำเป็นต้องปิดตัวเองลง โดยพบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2520 - 2529 นั้นมีโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญต้องล้มเลิกกิจการถึง 174 แห่งทั่วประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2531 : 2) ซึ่งจากสภาพการณ์ดังกล่าวนี้ย่อมเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่ากิจการสถานศึกษาเอกชนกำลังประสบปัญหาอย่างมาก และนับวันปัญหาเหล่านี้จะมีแนวโน้มทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นจนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันมีโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาในระบบโรงเรียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ในปี พ.ศ. 2542 มีจำนวนสถานศึกษา 133 โรงเรียน มีครูอาจารย์ 2,929 คน มีจำนวนนักเรียน 74,109 คน ต่อมาในปี พ.ศ. 2543 โรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชกลับมีสถานศึกษาจำนวนครูอาจารย์และจำนวนนักเรียนลดลงอย่างชัดเจนคือ โรงเรียนสายสามัญ ซึ่งเปิดสอนในระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา จำนวนนักเรียนทั้งหมด 57,660 คน จำนวนครูอาจารย์รวมทั้งหมด 2,422 คน และจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 118 โรงเรียน จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าจำนวนสถานศึกษา จำนวนครูอาจารย์และจำนวนนักเรียนในจังหวัดนครศรีธรรมราชจากปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2543 ลดลงนั่นคือ จำนวนสถานศึกษาลดลง 15 โรงเรียน จำนวนครูอาจารย์ลดลง 507 คน และจำนวนนักเรียน ลดลง 16,449 คน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครศรีธรรมราช 2542 : 4)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น จะเห็นได้ว่าโรงเรียนเอกชนมีบทบาทมากในการจัดการศึกษาแต่ในการจัดการศึกษาเอกชนโดยส่วนรวมแล้วยังประสบปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขหลายประการ โดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความอยู่รอดของโรงเรียนโดยตรง คือ การมีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ปัญหาด้านคุณภาพการเรียนการสอน และปัญหาการบริหารโรงเรียน เพราะว่าโรงเรียนเอกชนจะอยู่รอดและมีเสถียรภาพนั้นต้องอาศัยปัจจัยหลาย ๆ ประการด้วยกัน เช่น การทำชื่อเสียงให้กับโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และที่สำคัญคือพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนทั้งนี้เพราะโรงเรียนเอกชนไม่มีหลักประกันว่าจะมั่นคงเหมือนโรงเรียนของรัฐ ไม่มีเงินงบประมาณจากรัฐมาช่วยในการใช้จ่ายทางการศึกษา หรือบางโรงเรียนอาจได้รับอุดหนุนจากรัฐแต่ก็ไม่มากนัก การบริหารการศึกษาของโรงเรียนเอกชนจะต่างจากโรงเรียนของรัฐ โดยมีลักษณะเป็นธุรกิจทางการศึกษาคือต้องเน้นทางด้านวิชาการ และเป็นไปตามหลักเศรษฐศาสตร์ คือ ต้องได้กำไรหรือไม่ขาดทุนเป็นอย่างน้อยเพื่อให้ดำเนินการต่อไปได้

เนื่องจากเอกชนไม่มีหน้าที่จัดการศึกษาแก่ประชาชนโดยตรง ไม่มีอำนาจเก็บภาษีอากรได้เหมือนรัฐ อีกทั้งต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐ เพื่อมิให้แสวงหากำไรเกินควร เพียงแต่นำผลกำไร มาปรับปรุงกิจการของโรงเรียนให้เจริญรุดหน้า (วุฒิชัย มูลศิลป์ 2532 : 228 - 229) ดังนั้น หากโรงเรียนเอกชนสามารถบริหารงานจนเกิดประสิทธิผล ก็ย่อมสร้างความเชื่อถือศรัทธาแก่ผู้ปกครอง ในการที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนต่อ ทำให้โรงเรียนมีโอกาสคัดเลือกนักเรียนที่มีคุณภาพไว้ได้ ซึ่งก็จะส่งผลต่อไปยังคุณภาพการเรียนการสอนและเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียง มีเด็กต้องการเรียนมากขึ้นหมุนเวียนอยู่อย่างนี้ ซึ่งปัจจัยที่สำคัญก็คือการบริหารโรงเรียน ทั้งนี้ เพราะผู้บริหารโรงเรียนเอกชนมีอำนาจในการตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ ทั้งในด้านโรงเรียน ด้าน การบริหาร ด้านครู และการวางนโยบายต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ

การดำเนินการขององค์กรหรือหน่วยงานให้เจริญก้าวหน้าและบรรลุจุดหมายนั้นจะต้องอาศัยปัจจัยหลาย ๆ อย่างประกอบกันและปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่สุดประการหนึ่งที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหน่วยงานคือ บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำ หัวหน้า ผู้บังคับบัญชา หรือผู้บริหารหน่วยงาน ผู้บริหารหน่วยงานเป็นผู้ที่มีความสามารถในการรวมพลังความคิด ความสามารถของบุคลากรในหน่วยงานให้ปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น และมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน งานการจัดการศึกษาเอกชนก็จะบรรลุจุดหมาย การที่ผู้บริหารได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงานมากน้อยเพียงใด ย่อมมาจากปัจจัยหลายด้านด้วยกัน เช่น ความสามารถในการปกครอง บังคับบัญชา บุคลิกคุณลักษณะ คุณสมบัติการเป็นผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ ความรู้ความสามารถในการบริหาร (ผั่น หอมเกตุ 2534 : 2) และเสริมศักดิ์ วิศาลภรณ์ได้กล่าวว่า ผู้บริหารที่จะประสบความสำเร็จในการบริหารและการจัดการศึกษานั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะ และประสบการณ์ควบคู่กันไปกับคุณลักษณะพื้นฐานของแต่ละคน ได้แก่ พื้นฐานทางการศึกษา วิทยุฒิ บุคลิกภาพทางกาย ทางอารมณ์ ทางสังคม ประกอบกัน หน่วยงานใดที่สามารถคัดเลือก หัวหน้างาน หรือผู้นำที่มีลักษณะที่เหมาะสมในการเป็นผู้นำแล้ว หน่วยงานนั้นสามารถคาดผลสำเร็จได้ระดับหนึ่ง และในทางตรงกันข้ามหากหน่วยงานใดที่มีผู้นำที่มีคุณลักษณะ ไม่เหมาะสม ก็ย่อมนำมาซึ่งความล้มเหลวในการบริหารงาน (เสริมศักดิ์ วิศาลภรณ์, 2534 : 26)

จากการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนส่วนใหญ่จะเป็นตัวแปรเกี่ยวกับครู การเรียนการสอนและตัวแปรที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน โดยเฉพาะตัวผู้บริหารโรงเรียนถึงแม้จะเป็นผู้มีอุดมการณ์ในการดำเนินงานสูงและมีความผูกพันกับโรงเรียนก็ตาม แต่การที่ผู้บริหารคิดคนเดียว ทำคนเดียวและกำหนดนโยบายการบริหารโรงเรียนด้วยตนเอง ย่อมทำให้เกิดปัญหาต่อคุณภาพของโรงเรียนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนเอกชนเป็นโรงเรียนที่เป็นของครอบครัวทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนมักเป็นเครือญาติกันทำให้ขาดการรับรู้สิ่งใหม่ ๆ และทำให้ระบบการบริหารจัดการไม่รัดกุม และเป็นผลให้ครูจำนวนไม่น้อยต้องลาออกด้วยสาเหตุของปัญหาการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน จากการสรุปปัญหาการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ปี พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 2542 :1) พบปัญหาหลายด้านคือ ปัญหา

ด้านตัวผู้บริหารโรงเรียนนั้น ผู้บริหารขาดความรู้และความสามารถทางการศึกษาและการบริหาร ขาดการพัฒนาตนเองและครูในโรงเรียน และที่สำคัญก็คือขาดการวางแผนในการพัฒนาโรงเรียน ในส่วนของปัญหาโรงเรียน โรงเรียนขาดการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนและบุคลากรให้เป็นที่ยอมรับ และขาดการปรับปรุงโรงเรียน นอกจากนี้ยังพบปัญหาอื่น ๆ คือ การบริหารมีระเบียบและเงื่อนไข มากจนเกินไปและโรงเรียนมีการขยายตัวตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินพฤติกรรม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยให้ครูตอบแบบสอบถาม ผลจากการศึกษาพบว่า ระดับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนอยู่ในระดับไม่น่าพอใจ ควรมีการพัฒนาด้านแนวคิด ทักษะและประสบการณ์ในการ บริหารการจัดการศึกษาให้แก่ผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนหรือเจ้าของกิจการเพื่อนำไปสู่ความพึงพอใจและ ความสุขในการทำงานของครูและควรมีการส่งเสริมให้ผู้บริหาร โรงเรียนมีคุณลักษณะความเป็นผู้นำที่ดี (กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ 2536:6)

ดังนั้นการศึกษาลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหาร ผู้ ช่วยผู้บริหารและครูผู้สอนซึ่งเป็นบุคคลที่ทำงานร่วมกับผู้บริหาร โรงเรียนอย่างใกล้ชิดจึงมีความจำ เป็นอย่างยิ่ง และในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนจึงมีความสนใจอย่างยิ่งที่จะศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนที่ตรงกับความต้องการของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้สอน เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงตนเองและเป็นแนวทางในการปรับปรุงการ บริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน ซึ่งจะนำโรงเรียนเอกชนให้ประสบผลสำเร็จในการจัดการ ศึกษา และให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยดำเนินการบริหารเพื่อบริการให้ นักเรียนและผู้ปกครองมีความพึงพอใจ รวมทั้งบริหารจัดการให้บุคลากรในโรงเรียนมีขวัญกำลังใจ มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ทำงานอย่างเต็มความสามารถและมีความสุขในการทำงาน ตลอดจนสามารถดำรงรักษากิจการ โรงเรียนภายใต้การบริหารงานของตนเองให้มีเสถียรภาพและคง อยู่ตลอดไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครูปฏิบัติการสอนที่มีเพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครูปฏิบัติการสอน

ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนใน

6 ด้านคือ

1. ลักษณะทางกาย
2. ภูมิหลังทางสังคม
3. สถิติปัญญา
4. บุคลิกภาพ
5. ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน
6. ลักษณะทางสังคม

2. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูสังกัด โรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษาในอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช มีทั้งหมด 31 โรงเรียน มีผู้บริหารโรงเรียน 31 คน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน 40 คน และครูปฏิบัติการสอน 835 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 16 คน ผู้ช่วยผู้บริหาร จำนวน 20 คน และครูปฏิบัติการสอน จำนวน 270 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียนเอกชน หมายถึง โรงเรียนที่จัดตามพระราชบัญญัติการศึกษาเอกชน
2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง คุณลักษณะประจำตัวของผู้บริหารที่ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและครูมีความต้องการ ซึ่งวัดได้จากคุณลักษณะใน 6 ด้าน คือ ลักษณะทางกาย ภูมิหลังทางสังคม สถิติปัญญา บุคลิกภาพ ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน และลักษณะทางสังคม

2.1 ลักษณะทางกาย หมายถึง รูปร่าง ทรวดทรง สัดส่วน น้ำหนัก ความสมบูรณ์ แข็งแรงของร่างกายและจิตใจ ตลอดจนท่าทางที่สง่า

2.2 ภูมิหลังทางสังคม หมายถึง ประวัติส่วนตัว การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

2.3 สถิติปัญญา หมายถึง ความสามารถในการใช้สมองในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ การพูด การตัดสินใจ การคิดริเริ่ม ความจำ ความมีเหตุผลและการทำงาน

2.4 บุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะและพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ความกระตือรือร้น ความเชื่อมั่นในตนเอง การแต่งกาย จรรยาบรรณ ตลอดจนท่าทางและอุปนิสัย

2.5 ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ความรับผิดชอบ และการใช้ทักษะในการบริหารตามกระบวนการบริหาร

2.6 ลักษณะทางสังคม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในการอยู่ร่วมกันในสังคม และการสมาคม ได้แก่ การต้องการร่วมมือกับผู้อื่น การปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ การมีเกียรติและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้

3. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน หมายถึง บุคลากรทางวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาเอกชน หรือบุคคลผู้ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งสถานศึกษา

4. ครูปฏิบัติการสอน หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ในสายการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประโยชน์ของการวิจัย

1. การทำวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครศรีธรรมราช ทำให้ได้ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่ครอบคลุมถึง 6 ด้าน คือ ลักษณะทางกาย ภูมิหลังทางสังคม สถิติปัญญา บุคลิกภาพ ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน และลักษณะทางสังคม และได้ความรู้เกี่ยวกับหลักการทำวิจัย ซึ่งจะ เป็นประโยชน์โดยตรงต่อผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่จะนำไปใช้ประกอบการพัฒนาโรงเรียนให้มี ประสิทธิภาพได้อย่างแท้จริง

2. ทำให้ทราบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนได้